

OBSAH

O TOM, JAK SE ČLOVĚK UČIL ZNÁT VLASTNÍ TĚLO

Leďňáček na Mostecké věži	5
U zubaře před osmi sty lety	6
Operace před deseti tisíci lety	8
Černá smrt	8
Boj s církví o lidské zdraví	10
Jak vznikl člověk	10
Co je to buňka	12
Proč je buňka živá	12
Co je to tkáň	14
Co je to ústrojí a soustava	14
Co bylo ukryto pod zemí	14

KOSTRA A SVALY

Kostlivec Oskar	16
Živoucí kostlivci	16
Tvor bez kostry	16
Nejstarší kostra	18
Umělá vnější kostra	18
Uzel na kosti	19
Andělíček strážníček — andělíček ossein	19
Co se zlomenou kostí	19
Kukátko z kosti	21
Most a kost	21
Z čeho stavět	22
Nešťastný pád	22
Léčení políčkem	23

Silná královna	25
Ševcovský palec	25
Hory lebek, hory hnátů	25
Kmotřička Smrt	27
Co nám to běhá pod kůží	27
Co víš a co nevíš	27
Jak lovili trpasličí slony	28
Jak si poroučíme	28
Zátopek! Zátopek! Zátopek!	28
Jak trávíme	29
Bez mozku to nejde	29
Jak to bylo s žabími stehýnkami	30
Který sval je nejpohyblivější	31
Ani ryba, ani rak	31

KREV

Motocykl a nemocnice	32
Záhady kolem krve	33
Nosič v lidském těle	34
Jak krev vypadá	34
Sražená krev	36
Kolik krve může člověk ztratit	36
Proč je krev červená	36
Kde se rodí červené krvínky	37
Železní pomocníci v těle	37
Služba zdravotní policie v těle	38
Od malém Liu a o kouzlech staré babičky	39
Od kravských neštovic k očkování námořníků	39

O skládacích kostkách	80
Jídelníčky	81
Co to jsou vitamíny	82
Užitečné bakterie	84

ŽLÁZY

Báby zaříkávačky	87
Pověra a věda	88
O trpaslicích a zlodějích dětí	89
Zázračné hormony	91
Příběh skutečně detektivní	92
Nemocní horalé a zdraví rybáři	96
O svatě Starostě	96
Žláza mládat	96
Obři	97
Co bylo dřív — slepice nebo vejce?	97
Boj o zachování rodu	98
Flagelanti a čáp s mimínkem	98
Holka nebo kluk?	99
Středověké čáry	100
Slepíčí čáry	100
Vývoj děvčete	101
Jak roste nový člověk	101

VYMĚŠOVACÍ ÚSTROJÍ

Kdo to byli sanytrníci	104
Kanalizace v našem těle	104
Neuvěřitelná filtrační stanice	104
Plakoměr zdraví	106
Prst boží v Mexiku	106
Od středověkých zkoumání k moder- ním analýzám	107
Penicilín	107
Co nás léčí	108

Starodávná lékárna	108
Všemocná alchymie	110

KŮŽE

Nejlepší krytina	112
Co všechno s sebou bezděčně nosíme	112
Starodávná hygiena	114
Střecha na těle	116
Hroší kůže	118
Říz! jsem se do masa	119
Chlazení a mazání	119
Hrůzou na něm vyrazil ledový pot	119
Lidské dlaně a husí peří	120
O Zlatovláse	120
Za deset dní o čtyři milimetry	121
Nehty a drápy	121
Kryt proti slunci	122
Černí a bílí	122
Husí kůže	122
Slepecké písmo	123
Pomoc! Zloději!!!	124
Co to jsou hmatové lišty	125
Největší český lékař	126

ZRAK A SLUCH

O indiánských stopařích, o ochutnáva- cích čaje a o malří	127
Kobyla a splašené hříbě	128
Svět vzhůru nohama	128
Čím to, že vidíme	131
Proč nosíme na slunci zelené brýle	131
Jaké barevné paprsky vidíme	133
Gramofonová deska a oko	134
Proč vidíme prostorově	135

Holka modrooká	136
Rolety a zrcadélka v očích	138
Naše Káča pláče — a slzotvorný plyn	138
Čísařovy brýle	139
Proč nosíme brýle	142
Cvičné brýle	142
Ěskymácké brýle	142
Jak se zkouší zrak	143
Královská odměna	143
Smrt slepotě	145
Večer s netopýry	145
Voda a vzduch	147
Rachot a hudba	148
Harfa v hlavě	148
Provazolezkyně a rak, který píše	150
Dělostřelci a zánět středního ucha	152
Může hluchý slyšet?	153
 MOZEK A NERVY	
Zázraky starého čínského lékařství	155
Nejstarší kniha světa	155
Pícháním proti nakažlivým nemocem	157
Co je to dráždivost	158
Nervová buňka	160
Jak vznikla mícha a mozek	160
Jak vypadá mozek	160

Vševědoucí mozek	160
Nervová soustava = vojenský tábor	162
Co znamená paměť	163
Kde máme rozum	164
Uspávač	166
O snářích	168
Můžeme bodnutím do mozku vyvolat cukrovku?	169
Úžeh a zvracení	169
Horečky	169
Koktavý Vašek	170
Rovnováha	170
Co dokáže žába bez mozku	171
Smutný konec holuba Vendělína	171
Pes bez mozkových polokoulí	172
Proč se včely slétají na rozkvetlé řep- kové pole	174
Od pokusů se psy k objevu práce lidské- ho mozku	174
Cvičené myšky	175
Kůň, který počítá	175
Co je to rozum	175
Co člověk všechno zmůže	176
Stručný přehled vývoje lékařství	179
Jmenný rejstřík	182
Rejstřík cizích a méně známých slov a pojmu	184